

POSTANOWIENIE

Dnia 13 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Bogumiła Ustjanicz

SSN Dariusz Zawistowski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. Ś.

przeciwko Skarbowi Państwa – Wojewodzie Ś.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 13 kwietnia 2011 r.,

zażalenia powoda na orzeczenie o kosztach, zawarte w postanowieniu Sądu

Apelacyjnego

z dnia 23 sierpnia 2010 r.,

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania zażaleniowego na rzecz strony pozwanej**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym, powiększoną o stawkę podatku VAT.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2010 r. Sąd Apelacyjny, w sprawie [...], w punkcie 1 oddalił zażalenie powoda, a w punkcie 2 zasądził od niego na rzecz pozwanego kwotę 500 złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach stanowił art. 98 § 1 k.p.c. i 99 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania zostało zaskarżone zażaleniem przez powoda, w imieniu którego działa pełnomocnik z urzędu. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez zastosowanie art. 102 k.p.c. a także o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie. Sąd Apelacyjny orzekł o kosztach postępowania powołując się na treść art. 98 § 1 k.p.c. i 99 k.p.c., które statuują zasadę obciążania kosztami postępowania stronę przegrywającą proces.

Orzekając o obowiązku poniesienia kosztów postępowania, sąd winien mieć jednak na uwadze, czy w rozpoznawanej sprawie jej okoliczności nie wskazują na zasadność zastosowania wyjątku od zasady, a to art. 102 k.p.c., który w wypadkach szczególnie uzasadnionych pozwala sądowi na nieobciążanie strony przegrywającej proces kosztami postępowania. Ocena, czy w sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony” należy do sądu orzekającego, który powinien – mając na względzie okoliczności konkretnej sprawy – kierować się przede wszystkim poczuciem sprawiedliwości (por. postanowienie SN z dnia 11 lutego 2011 r., I CZ 2/11, niepublikowane). W judykaturze podkreśla się, że podstawę do zastosowania art. 102 k.p.c. stanowią zarówno okoliczności związane z samym procesem, jak i leżące poza nim, a dotyczące sytuacji życiowej, oraz stanu majątkowego stron, które powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie SN z dnia 20 października 2010 r., III CZ 40/10, niepublikowane). W sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, który pozwalał, przy rozstrzygnięciu zasad ponoszenia kosztów postępowania, na zastosowanie art. 102 k.p.c. Powód jest

osobą niepełnosprawną, dotkniętą chorobą Downa; utrzymuje się jedynie z renty socjalnej w wysokości 504 zł oraz pomocy rodziców. Jest trwale niezdolny do pracy i samodzielnej egzystencji, a w związku z chorobą, która go dotknęła, musi ponosić koszty leczenia i rehabilitacji. Tego rodzaju sytuacja powoda uzasadnia odstąpienie od zastosowania w sprawie art. 98 § 1 k.p.c. na rzecz wyjątku (art. 102 k.p.c.), a tym samym zasadne jest odstąpienie od obciążania go kosztami postępowania.

W tym stanie rzeczy zażalenie powoda okazało się uzasadnione i na podstawie art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c. i art. 398¹⁶ k.p.c. Sąd Najwyższy zmienił zaskarżone orzeczenie w ten sposób, iż odstąpił od obciążania powoda kosztami postępowania. Sąd Najwyższy zasądził na rzecz powoda, w związku z jego zastępstwem przez pełnomocnika z urzędu adwokat M. P., kwotę 120,00 powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej, ustalając należne wynagrodzenie w oparciu o treść § 13 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).